

Retningslinjer for Frikirkens tilsynsmannsordning

Retningslinjene er vedtatt av synodestyret 3. januar 2019. De gjøres gjeldende fra 1. november 2019. Punkt 7 på side 2 er endret i tråd med vedtak i synodestyremøte 18.-19. oktober 2019 (sak 153/2017-2021).

Stillingsstørrelser

Synodestyret bestemmer stillingsprosenten til tilsynsmannen i det enkelte presbyterium. Dersom antallet menigheter i et presbyterium endres, må stillingsstørrelsen vurderes. Tilsvarende dersom andre forhold i presbyteriet tilsier behov for endring på kort eller lengre sikt. Endring i stillingsstørrelsen for en tilsynsmann vedtas av synodestyret etter nødvendig avklaring med tilsynsmannen og styret i det aktuelle presbyteriet.

En av tilsynsmennene får et særskilt ansvar for samhandlingen mellom presbyterienes tilsynsmenn, og er bindeledd mellom tilsynsmennene og synodeformannen/daglig leder på Frikirkens hovedkontor. Tilsynsmennene avgjør selv hvem som får denne rollen.

Rekruttering

Det enkelte presbyterium har ansvaret for å lyse ut, kalle og ansette sin tilsynsmann og har arbeidsgiveransvar for den som blir ansatt. Det er imidlertid tjenlig å se rekrutteringsprosessene i sammenheng. Den anbefales gjennomført på følgende måte:

- Hvert presbyteriestyre oppnevner én person til et innstillingsutvalg. Vedkommende må kjenne Frikirken og presbyteriet godt og bør ha erfaring med rekrutteringsprosesser.
- En fra Frikirkens hovedkontor er sekretær for innstillingsutvalget. Vedkommende bistår med praktisk tilrettelegging i rekrutteringsprosessen.
- Innstillingsutvalget står for utlysning av stillingene, tar imot og behandler søknader, gjennomfører intervjuer og innstiller på kandidater. Alt dette skjer i løpende dialog med de respektive presbyteriestyrene.*
- Aktuelle kandidater vil bli innkalt til en læresamtale, må delta i en vurderingssamtale ved Institutt for sjelesorg og må fremlegge politiattest.
- Det enkelte presbyteriestyre foretar ansettelsen av sin tilsynsmann og følger opp alt det formelle knyttet til ansettelsesforholdet.

* Dersom medlemmer i presbyteriestyrene er søkere til én eller flere av stillingene, er de inhabile i alt som har med rekrutterings- og ansettelsesprosessen å gjøre.

Arbeidsoppgaver for tilsynsmennene og tilrettelegging fra arbeidsgiver

Tilsynsmannens primære oppgave er å føre tilsyn med menighetene i presbyteriet, jamfør «Retningslinjer for kirkelig tilsyn, tilsynsbesøk i menighetene og synodens tilsynsoppgaver». Tilsynsmannen har læresamtale med pastorkandidater. Den aktuelle menigheten innstiller og kaller pastor, men presbyteriestyret må godkjenne ansettelsen.

Andre oppgaver/viktige momenter:

- Tilsynsmannen er saksforbereder og sekretær for presbyteriestyret. Dette skjer i samarbeid med presbyteriestyrets formann. Det gjennomføres omkring fire styremøter per år.
- Tilsynsmannen har ikke stemmerett i presbyteriestyret, kun tale- og forslagsrett.
- Det forventes at tilsynsmennene konsulterer hverandre fortløpende. De bør også møtes regelmessig.
- Frikirkens hovedkontor sørger for kursing av presbyteriestyrene og tilsynsmennene på aktuelle temaer, som for eksempel arbeidsgiverrollen.
- Tilsynsmennene er en del av synoden og sitter i synoderådet. For øvrig forventes de å delta i blant annet følgende nasjonale møter/arrangementer: tilsynsmannsmøter, pastorsamlinger og lederkonferanser. I presbyteriet: presbyteriemøter og presbyteriestyremøter, begge disse stedene med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Lokalt: Ordinære tilsyn, ordinasjon og innsettelse av nye pastorer og representere presbyteriet/kirkesamfunnet ved aktuelle begivenheter i menighetene.
- Det forutsettes at tilsynsmennene tilhører og aktivt deltar i én av Frikirkens menigheter.
- Tilsynsmennene har sete i fordelingsutvalget sammen med én representant fra hvert presbyteriestyre, samt synodens tilsynsmenn.
- Frikirkens lønnsavtale og personalhåndbok gjelder også for tilsynsmennene.
- Arbeidsgiver (presbyteriestyret) må finne frem til tjenlige løsninger for kontorplass, IT og andre praktiske forhold, samt oppfølgingen av tilsynsmannen som ansatt (løpende dialog, HMS, medarbeidersamtaler, faglig oppdatering, åndelig påfyll også videre).

Tilsynsmannens ansvar og selvstendighet

Tilsynsmannen utfører tilsyn etter de ordninger som synode og synodestyre har vedtatt. I § 12 i forfatningen står det at presbyteriestyret «er rådgivende organ for tilsynsmennene i deres oppgave». Tilsynsmannen kan også søke råd andre steder. Han/hun har en selvstendig rolle i forhold til styret. Det er presbyteriemøtet som skal godkjenne tilsynsmannens handlinger, ikke presbyteriestyret.

Arbeidsgiveransvaret for tilsynsmann ligger i presbyteriestyret, og styret må ha tillit til tilsynsmannen. Eventuelt mislighold i forhold til arbeidskontrakt, arbeidsbeskrivelse eller reglement kan medføre advarsel/oppsigelse/avskjed.

Habilitet

Frikirkens habilitetsreglement gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i Frikirken.

En tilsynsmann kan ikke ha tilsyn i egen menighet og heller ikke i presbyterieformannens menighet. Dette vil som hovedregel bety at alle tilsynsmenn har tilsynsansvar for to menigheter i andre presbyterier. Han/hun forholder seg da til presbyteriestyret/presbyteriemøtet i det presbyteriet de aktuelle menighetene tilhører.

Når en tilsynsmann ønsker å ha med seg en person i arbeidet med en sak, er det tilsynsmannen selv som avgjør hvem dette skal være. I slike tilfeller må habilitetsspørsmålet hele tiden vurderes. Det gjelder særskilt i tilfeller der en av de andre tilsynsmennene, synodens tilsynsmenn eller en fra synodestyret er aktuelle å ha med.

Uansett er det naturlig at tilsynsmennene rådfører seg med hverandre og med synodens tilsynsmenn. Det er imidlertid naturlig å skille mellom å søke råd før/underveis og det å ha med seg noen i arbeidet med en sak.

Andre forhold

Dersom presbyteriestyret går inn som eldsteråd i en menighet, inkluderer dette ikke tilsynsmannen. I slike tilfeller fører en tilsynsmann fra et annet presbyterium tilsyn med den aktuelle menigheten inntil presbyteriestyret trer ut av eldsterådsrollen.

Økonomi

Stillingene som tilsynsmenn finansieres av menighetene. Satsen per medlem skal være lik for alle menighetene.

I den nye ordningen har ikke presbyteriene lenger egen økonomi. Alle inntekter og kostnader knyttet til presbyteriestyrenes arbeid generelt og tilsynsmannsordningen spesielt går via Frikirkens hovedkontor/en egen avdeling i fellesarbeidets regnskap. Presbyteriestyrene får en budsjetttramme fra synodestyret hver høst og utarbeider sine respektive budsjetter ut fra rammene. Budsjettene vedtas av synodestyret. Presbyteriestyrene får regnskapsrapporter fra hovedkontoret for budsjettstyring gjennom året.

På kostnadssiden må budsjettene inkludere alle kostnader vedr. tilsynsmennene som ansatte (lønn, sosiale utgifter, andre personalkostnader, lokaler, utstyr, reiser også videre), samt presbyteriets kostnader (presbyteriemøter, styremøter, reiser også videre). Presbyteriestyrene har ansvaret for god økonomistyring. Det forutsettes at man holder seg innenfor budsjetttrammene som blir gitt.

I kontrakten for tilsynsmenn må det fremkomme tydelig hva som regnes som vedkommendes arbeidssted. Det må være tydelig hvilke reisekostnader som dekkes av arbeidsgiver og eventuelt ikke.

Det etableres et felles fond som kan benyttes i den grad et presbyterium får uforutsette kostnader og dermed går i underskudd. Fondet bygges opp av akkumulerte overskudd, samt litt ekstra i den årlige satsen per medlem. Det bør til enhver tid være minimum 100.000 kroner tilgjengelig på fondet. Fondet disponeres av synodestyret.

Frikirkens hovedkontor krever inn pengene fra menighetene og utbetaler lønn/refunderer kostnader for tilsynsmenn/presbyteriestyrer.

Alt som gjelder lønn, pensjon og personalforsikringer ivaretas av hovedkontoret.

VEDLEGG: Hva forfatning og reglement sier om tilsynsmannen og tilsynet.

Forfatningen

§ 6 Forstandere

Sist endret av Synoden 2017.

Hver menighet skal normalt ha sin egen forstander, men to eller flere mindre menigheter kan kalle forstander sammen. Under ledighetsperioder velges en av menighetens eldste eller en annen ordinert person i vår kirke til å stå som ansvarlig overfor de borgerlige myndigheter. Forstanderens viktigste funksjon er å forkynne Guds ord, forvalte sakramentene og øve sjelesorg.

Forstanderen skal representere menigheten overfor de borgerlige myndigheter og kirkens egne organer samt føre menighetens bøker og korrespondanse.

Forstanderen kalles av menigheten etter innstilling fra eldsterådet. Før eldsterådet gir sin innstilling til menigheten, skal presbyteriets godkjenning innhentes.

Forstanderen ordineres normalt av presbyteriets tilsynsmann.

Før menigheten fatter beslutning om avslutning av arbeidsforholdet, skal presbyteriet kontaktes.

§ 10 Presbyterium

Sist endret av Synoden 1999.

Menigheter innenfor et bestemt tilsynsområde representeres i et presbyterium. Inndelingen i tilsynsområder reguleres av synoden etter at de menigheter og presbyterier det gjelder har uttalt seg.

Menighetene representeres i presbyteriet av sine forstandere og av eldste etter menighetens medlemstall og i henhold til reglement. Representantene velges av menigheten for tre år.

Presbyteriet er tilsynsorgan i kirken og skal arbeide på Guds ords grunn for å styrke enheten og felles-skapet. Det skal våke over lære og liv i menighetene, bistå med råd og hjelp, føre kontroll med at Forfatningen blir fulgt og at synodens vedtak blir satt i verk.

Presbyteriets vedtak kan ankes til synoden.

Formannen i presbyteriet og et styremedlem forplikter presbyteriet med sine underskrifter.

Reglementer

Eldsterådet

Under avsnittet om kall av eldste/forstander:

Kall av eldste

.....

Ved dannelse av nye menigheter bør det velges to eldste på det konstituerende menighetsmøtet.

Disse velges uten innstilling på forhånd, se «§ 7 Eldste» i Forfatningen. Men den instans som har innkalt til møtet, kan fremme forslag. De som skal velges, må være godkjent av presbyteriestyret.

.....

Kall av forstander

Ved kall av forstandere følges denne prosedyren:

1. Når en menighet blir uten forstander, skal eldsterådet ta kontakt med tilsynsmannen for å få råd om hvem som bør kalles.
2. Eldsterådet kan sende inn en liste på inntil tre kandidater til godkjenning i presbyteriestyret. Dersom eldsterådet ber om godkjenning for en person som ikke er i tjeneste og ikke er ordinert i vår kirke, innhenter tilsynsmannen anbefalinger for kandidaten, og, om nødvendig har en samtale med vedkommende før det gis godkjenning til en menighet om å sende kall.
3. Når eldsterådet etter at godkjenning er gitt av presbyteriestyret, innkaller til menighetsmøte for å kalle forstander, oppgis navnet på kandidaten sammen med innkallingen.
4. Et presbyteriestyre må ikke gi en menighet tillatelse til å kalle en arbeider fra et annet presbyterium før det har vært tatt kontakt med tilsynsmannen i vedkommende presbyterium.
5. En menighet som er uten forstander, kan i samråd med tilsynsmannen vedta å utlyse stillingen.

Midlertidig forstander

Vedtak om midlertidig forstander skal straks meldes til presbyteriestyret. Den midlertidige forstanders arbeid og forhold til råd og menighet vedtas av menigheten etter innstilling fra eldsterådet.

4 Reglement for dannelse av nye menigheter

Sist endret av Synoden 2005.

Ved dannelse av nye menigheter må følgende påses:

1. De som ønsker å være med i den nye menigheten, innkalles til et konstituerende menighetsmøte. Presbyteriestyret står for innkallelsen.
2. På møtet fattes det vedtak om å danne menighet tilsluttet Den Evangelisk Lutherske Frikirke. Navnet på den nye menigheten nevnes i vedtaket.
3. På møtet bør det velges to eldste. Disse velges etter forslag fra presbyteriestyret. Dersom det fra før er eldste i funksjon på stedet i tilknytning til nærmeste menighet, må også disse velges på nytt.
4. Dersom det er ønskelig å danne menighet, men spesielle grunner gjør det vanskelig å få valgt eldste, kan presbyteriestyret fremme forslag om kall av forstander for menigheten. Forstanderen vil så siden fremme forslag om kall av eldste.
5. På det konstituerende menighetsmøtet velges ansvarlig forstander som sørger for å føre medlemmene inn i menighetens protokoller og for den nødvendige registrering av menigheten.

5 Reglement for sammenslåing av menigheter

Vedtatt av Synoden 2008, jf. også vedtak i synodestyret (sak 86/2008-2011).

I en situasjon der menigheter ønsker å slå seg sammen, gjelder følgende reglement:

1. Forslag om sammenslåing må først behandles på ordinært menighetsmøte i begge menigheter. Blir sammenslåingen vedtatt med minst to tredels flertall, innkalles til ekstraordinært menighetsmøte tre måneder senere. For at sammenslåing skal skje, må vedtaket gjentas med to tredels flertall.
2. Medlemmene i menighetene tilskrives av presbyteriestyret og gis melding om sammenslåingen og at medlemskapet er overført til den sammenslåtte menigheten dersom medlemmet ikke gir melding om annet.
3. De menighetsmøter som behandler spørsmålet om sammenslåing, behandler også overføring av eiendom og andre midler til sammenslått menighet, samt navnet på den sammenslåtte menigheten.
4. Menighetenes protokoller, arkiv og øvrige bøker overføres til den sammenslåtte menigheten.

6 Reglement ved nedleggelse av menigheter

Sist endret av Synoden 1997.

I en situasjon der det ikke lenger er grunnlag for egen menighet på stedet, gjelder følgende reglement:

1. Forslag om nedleggelse må først behandles på ordinært menighetsmøte. Blir nedleggelsen vedtatt med minst to tredels flertall, innkalles til ekstraordinært menighetsmøte tre måneder senere. For at nedleggelse skal skje, må vedtaket gjentas med to tredels flertall.
2. Medlemmene i menigheten tilskrives av presbyteriestyret og gis tilbud om overføring til annen menighet innen Den Evangelisk Lutherske Frikirke.
3. Presbyteriestyret skal være avviklingsstyre. Forslag til sluttoppgjør, herunder tilgodehavende eller restgjeld til Frikirkens fellesarbeid, forelegges menighetsmøtet til godkjenning. Nektet godkjenning kan avviklingsstyret bringe sluttoppgjøret inn for synoden til endelig godkjenning.
4. Når en menighet legges ned og dens eiendommer selges, tilfaller midlene et eget fond. Fondet forvaltes av synodestyret i samarbeid med presbyteriestyret og kirkens organ for evangelisering og kirkevekst. Dette fondet øremerkes menighetsbyggende arbeid, fortrinnsvis i området. Etter ti år overføres resterende midler til Frikirkens utviklingsfond.
5. Menighetens offentlige protokoll sendes statsarkivet.
6. Menighetens arkiv og øvrige bøker sendes presbyteriet.

7 Reglement for presbyteriet

.....

Tilsynsansvar

Tilsynsansvaret innebærer:

- Å arbeide på Guds ords grunn for å styrke og utdype enhet i og mellom menighetene.
- Å våke over lære og liv i menighetene, bistå med råd og hjelp, føre kontroll med at Forfatningen blir fulgt og at synodens vedtak blir satt i verk.
- Å oppmuntre til en regelmessig og rett forkynnelse av Guds ord i menighetene.
- Å arbeide for å bevisstgjøre menighetene til å la seg utruste til tjeneste og til å bruke de åndelige gaver.
- Å arbeide for å bevisstgjøre menighetene til evangelisering og misjon slik at stadig nye mennesker vinnes for Guds rike og legges til menighetene, samt at Jesu Kristi kirke plantes på nye steder hjemme og ute.
- Å arbeide for et rett og godt forhold til andre trossamfunn.

Presbyteriestyret utøver presbyteriets tilsynsansvar ved:

- Tilsynsbesøk i menighetene, inklusive nye arbeidssteder, rådgivning og veiledning for menighetene og forstanderne
 - Arbeid for å rekruttere og prøve nye forkynnere og motivere dem til å ta utdanning
 - Fortsettende utdanning av forstandere, eldste, diakoner og andre ledere i menighetene
 - Å være rådgivere overfor synodens ledelse, virkegrener og skoler
 - Arbeid med å forebygge og løse konflikter.
 - Å ansette tilsynsmann i åremålsstilling på seks år, med mulighet for fornyelse for tre år av gangen etter ny utlysning og søknad. Tilsynsmannen utøver tilsyn på vegne av styret og møter fast på styremøtene.
- Presbyteriestyret kan utpeke egnede forstandere til å være veiledere for nye arbeidere.

Tilsynsbesøk

Tilsynsbesøk gjennomføres ordinært hvert tredje år. Etter at ny forstander er tiltrådt en menighet, avholdes tilsynsbesøk innen ett år.

Tilsynsbesøket legges opp både med sikte på vurdering av arbeidet siden siste tilsynsbesøk og planlegging av fremtidig arbeid.

Før tilsynsbesøket skal menigheten sende tilsynsmannen årsmeldinger for de tre siste årene, program for menigheten samt planer og mål for innværende eventuelt kommende år.

Under et tilsynsbesøk har tilsynsmannen samtaler med forstander, eldsteråd, diakonråd og hele menigheten, med anledning til å drøfte ulike sider ved menighetens liv og virke. Tilsynsmannen bør gi anledning til samtale med menighetsleddene enkeltvis.

Tilsynsmannen gjennomgår også kirkebøker, samt eldsterådets og menighetens forhandlingsprotokoller.

Tilsynsmannen skal sende menigheten en rapport fra tilsynsbesøket.

Tilsyn i tilsynsmannens menighet utføres av en tilsynsmann fra et annet tilsynsområde.

Menigheter der presbyteriestyret fungerer som eldsteråd eller supplerer eldsterådet

Om det oppstår en situasjon der en menighet står uten eldsteråd, går presbyteriestyret inn som eldsteråd for menigheten. Presbyteriestyret kan også supplere et eldsteråd der dette er svært fåtallig, eller det er andre spesielle grunner for det.

Presbyteriet kan, om den aktuelle menighet anmoder om dette, engasjere ordinerte fra andre menigheter til på presbyteriets vegne å ivareta eldstefunksjonen i slike menigheter.

I de tilfeller der presbyteriestyret går inn i en menighets eldsteråd, overtar et annet presbyteriestyre gjeldende styres funksjoner i forhold til den aktuelle menighet.

Nybrottsarbeid innen tilsynsområdet

Presbyteriestyret planlegger oppstarting av arbeid på nye steder i samråd med kirkens organ for evangelisering og kirkevekst/lokale menigheter. Den lokale ledelse for dette arbeidet sender rapport til tilsynsmannen hvert år. Rapporten gjennomgås i møte mellom tilsynsmannen og arbeideren.

9 Reglement for synoden

.....

Representasjon

.....

Til synoden hører også med kirkens tilsynsmenn.

Vern om Lære og liv

Retningslinjer

Utdrag

.....

7. Menighetsmøtets vedtak kan ankes til presbyteriestyret av begge parter. Avviser presbyteriestyret anken, kan saken ankes til synodestyret. Tar presbyteriestyret anken til følge, sendes saken tilbake for ny behandling i menighetsmøtet. Fastholder menigheten sitt vedtak, går saken til presbyteriestyret på nytt. Presbyteriestyret kan oppheve vedtaket og fatte nytt vedtak i saken. Presbyteriestyrets avgjørelse kan av begge parter ankes til synodestyret. Synodestyrets vedtak i saken er endelig. Enhver anke skal fremmes skriftlig og begrunnes. Nye vedtak i saken fattet av ankeinstans skal også være med begrunnelse.